

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489. sz. — — — — — Helyközi telefont 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDOSOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-tér sora 1 korona

SZÓZAT A SZÉKELY NÉPHEZ.

— A marosvásárhelyi Székely Társaság kiáltványa. —

Székely véreink!

Székely népünk fiatalságának szét-
szóródása veszedelmes méreteket kezd
ölni. Annyi szolgálót, kocist és nap-
számot viszonylagosan egy népfaj sem
bocsát ki, mint a székely. Hogyha ha-
szonnal járna ez a kóborlás, meglehetne
bocsátani, de megállapítható, hogy a
merész vállalkozást ritkán kíséri sze-
rencse s az a nagy megalázkodás,
amibe az otthon büszke székelyt az
idegenség belehajtja, káros egész fa-
junkra és káros egyes családokra. A
szolgabér nem ér föl az áldozattal,
amit erkölcsében, becsületérzésében
veszt a nép. Ezen a szolgabéren nincs
áldás, mert Bukarest, Budapest és Bécs
stb. a bővebb költsézésre is megta-
nitja a cselédet. Igényei támadnak s
ez igények kielégítéséért tiltott eszkö-
zökhöz is hozzányul, Különösen vesze-
delmes a leányok elvándorlása.

Azokon a falukon, honnan nagy
tömegben messze idegenbe jár el a
cseléd, gyarapodás helyett szegénye-
dést, összetartás és szeretet helyett
egyenetlenséget, irigységet, tudás és
szorgalom helyett fél tudakosságot,
hanyagságot és sűrű családi békellen-
séget látunk. Az erkölcsök hanyatlanak
s a házi szorgalom fokmérőjeként sze-
replé háziipar, amelyben remekelni
kellett a régi székely asszonynak, ki-
veszésnek kezd indulni.

Ki a hibás ebben? Hibás a kor,
mely a megélhetést megnehezítette, de
legnagyobb hibás a székely anya, ki
gyermekét nem veszi azzal a féltő sze-
retettel körül, amit az anyai hivatás
kötelességévé tesz és gyöngeségében
hódolva egy természetellenes divatnak,
leányát messze idegenbe bocsátja. Meg-
kezdette egyik-másik könnyűvérű, könny-
nyelmű anya s most az sem riad vissza,
akinek komolyságára adni lehet valamit.
A malacának, vagy talán még a libá-
jának is több odaadással viseli gondját,
mint a leányának.

Abban van a nagy veszedelem
rálunk, hogy a női nem magasztos
hivatásáról kezdett letérni, anyai és
családi kötelességéről kezdett megfeled-
kezni. A cselédbér fölfelé licitálásának
célja izgatja és bolondítja a székely
anyákat, de azt nem gondolják meg,
hogy a több cselédbérért a legdrágáb-
bat: a leányuk tisztaságát áldozzák
föl. Nem gondolják meg, hogy reális
számítással is, idehaza több a tíz ko-
rona kereset, mint Bukarestben, Buda-
pesten, vagy Bécsben a tíz forint ke-
reset. A tíz forint amott jobban elkél
mint itthon a tíz korona.

Ezekben a nagy városokban a
székely leány nem tanul falusi fehé-
népnek való dolgot, de elfelejti az: is,
amit otthon a gyermekkorban tanul.
Más a háztartás, más az élet, más a
felfogás és a bánásmód. Külön világ
az, amelyben a falusi fehérség nem
javul, csak romlik. Ritka eset, hogy a
nagyvárosi életbe belekóstoló leány
idehaza falun jól betöltse hivatását.
Nem lesz abból egész asszony s az
élet megpróbáltatásaiban helyt álló
anya. A ki a zöldséget nem a kerből,
hanem a vásárcsarnokból, a tojást nem
a tyukólból, hanem a boltból, a tejet
nem az istálóból, hanem a tejcsernek-
ből, az ebédet nem a konyhából, ha-
nem a vendéglőből, a tüzi fat nem az er-
dőből, hanem a szénestől viszi; az nem
tudja, hogy a falusi ember hogyan él s
mikor rákényszeredik erre a keserves
életre, akkor már nehezen találja bele
magát és félszegen kinozza át az életet és
hozzátartozóit. Ilyen feleség mellett a férj
boldogsága semteljes, ilyen anya mellett
a gyermekek komoly, erkölcsös és egész-
séges nevelést nem nyerhetnek.

Menjen szolgálni a székelyleány,
de közelebb a családi tüzhelyhez, hon-
nan az anya is — bár némileg — el-
lenőrizni tudja. Menjen falura, közeli
városra, hol folytatást és kiegészítést
nyer az ő tudása mindabban, amire
egy ügyes falusi asszonynak szüksége
van. Innen igaz nem tér haza olyan
cifrán, mint Bukarestből, vagy más tá-
voli nagy városból, de a keze és a
szíve inkább helyt álló lesz, vagyis
egész feleségnek való fehérség válik
belőle. S amíg a másik a 10 forint
bért nem viszi haza, ez az 5 vagy 6
forint bért legnagyobbbrészt haza viszi
s a szolgálatjának ebben is több látja
van. Amikora a cifra gunya leszakad,
akkor rongy lesz nemcsak a gunya,
hanem sokszor a fehérség is.

A székely anyák lássák meg ezt
és irtózzanak meg tőle. Ne vessenek
se Péternére, se Pálnéra, hogy ő is
akként cselekedett, hanem vessen ki-ki
magára, mert az anyák büne marad,
ha a székely nép megromlik.

Édes székely népünk! Minket a
fajszeretet vezet abban, hogy a hibá-
kat megmondjuk. Mi, akik egyik szé-
kelyföldi városból hozzátok szólnak,
szintén székelyek vagyunk és szeretjük
a népünket válogatás nélkül. Nagy lenne
a bánatunk, hogyha szónkat nem ér-
tenétek meg, de kétszeres lenne az
örömünk, hogyha a szívetekhez s az
elmétekhez férköztünk volna.

Mi erősen restelkedünk amiatt, hogy
a kóborlásban itt is, ott is egy-egy
székely ember lejtőre jut és ingadozva
jár idegen népek között és kacagtatja
magát távol szülőtte földétől. És elfog
a fölindulás és a megbotránkozás ér-
zete, mikor a becsületes munkáras ter-
mett szép és viruló székely lányok az
idegenben a gyalázat piacára kerülnek.
Mert a megszólás és ítélet bizony
visszahat az egész székelységre.

Lássátok, itt élnek körülöttünk
más nyelvű népek is. Nem veszitek
észre, hogy azok nem dobják el oly
könnyen maguktól leányaikat? Nem
veszitek észre, hogy ők mintha öntu-
datosabbak volnának azért, mert a gyer-
mekeik erkölcsére jobban vigyáznak.
Az oláh leány és a szász leány csak
igen ritkán jön hozzátok szolgálni.
Oláhországból senki sem jön át a mi
országunkba a székely kenyerét enni.
Hát nem veszitek észre, hogy ez a
visszás dolog nem vezet jóra, hogy
amikor a székely cselédet idegen ke-
zek bántják és idegen nyelvek szidják,
akkor mintha az egész fajt gyaláznák?!

Térjetez eszetre székely anyák,
hogy az Isten a ti büneitekért ne bün-
tesse ezt a szépre és jóra hivatott szé-
kely fajt.

A székely anyák ne féltsék a fiu
gyermeküket azokat adják ki a hazá-
ban bárhová gazdaságot és ipart tanulni,
hogy a férfi nemből művelődjön és
haladjon a nép, de a leánygyermek-
ket tartsák közel, gondoskodó szemek
előtt, hogy azok a szülőföldtől s a szé-
kely nőnek való házi dolgoktól ne ide-
genedjenek el.

Ilyen felfogás és ilyen cselekedet
mellett ismét boldog lesz a székely nép.

A selyemtenyésztés meghonosítása

A nagymindenség haragja újra ránk zu-
dult. Kopár, kietlenné vált mezők, lehervadt
semmivé vált vetések, tárnak szemünk elé,
s mi fásult közönytől, átkos fatalizmussal né-
zünk szembe nyomoruságos jövőnkkel, so-
vány vigaszunk az „eddig is volt, ezután is
lesz valahogy.”

A míg a természet szeszélye felett szo-
moruságba borul lelkünk, nem jut eszünkbe
egy mentő eszköz, mely nyomoruságunkat
enyhíthetné, s a vég szükségétől megmentene.
Pedig mennyi parlagon heverő, kiaknázatlan
gazdasági tényező van, amely egy szükös-
nek ígérkező esztendőben mentőképp szolgál-
hatna gazdasági változásainkban. Első sor-
ban ilyen a selyem-tenyésztés. Kevés idő
alatt, kevés munkával, vajmi kevés szakis-
merettel apró állatkák kenyeret hoznának
nekünk. A megrögzött maradiságunk, az ősi
erényekből táplálkozó büszkeségünk azon-
ban nem engedi, hogy mi szemünkben le-
alázó foglalkozást üzzünk, s e helyett bána-
tunk számüzéseképp, jobb a korcsmák füledt
levegőjében siránkozni, sopánkodni, s össze-

tett kezekkel nézni azt, hogy minden munka, minden fáradozás sem ivé válik a természet szeszélye következtében.

Azokon a vidékeken a hol a nép nem restel „bogarászni” inséges esztendőben a nyomor, nem oly nagy nyomor, s a „lealázó” foglalkozás után jut egy karaj kenyér, s az embernek lelkében nem merül fel azonnal az a gondolat „el innen, el a nyomor hazájából, messzi tengeren túl a dollárok országába — az új ígéret földjére.”

Nyomorúság lesz nálunk, végtelen nyomorúság s lesz kivándorlás, zűllés s vég-erdmény kép lesz még nagyobb erkölcsi romlottság.

Mit hozhat a selyem tenyésztés? Nem sokat! Gondtalan életet biztosítani, vagyont gyűjteni belőle nem lehet. Két ezen célok vezetnek az e gondolatnál ne menjen tovább. Ekét, ásót, kapát nem lehet miatta sarokba dobni, de rövid 5—6 hét alatt szerezhetni a vele való foglalkozás által oly összeget a mely elég egy évi kisebb kiadásokra, szűkös esztendőben elég kenyérre, 50—80—100 koronát úgy szólva játszva szerezhetni, s ha ezen összegért nem kell keresetek után szaladgálni, s aztán az adósság sulya alatt éveket nyögni, úgy hiszem a fáradság busásan megvan fizetve.

A selyem tenyésztés fő feltétele az eperfa, ha ez nincs kellő számban, a selyem tenyésztés gondolata csak fixa-idea, mely azzá marad mind addig, míg eperfáról nem gondoskodunk.

Az eperfák beszerzése a legegyszerűbb. E sorok írója s még e vármegyéből sokan, teljesen díjmentesen (még a szállítást is) kapták a szekszárdi selyem tenyésztési felügyelőségtől, úgy a fává nevelendő, mint a kerítésnek való csemetéket, s bárki ingyen kapja a ki a felügyelőséghez egyszerű lappal is fordul.

Ay eperfa haszna úgy hiszem eléggé közismert. Gyümölcse kedvencelel gyerekeknek, baromfiak egyéránt, lombja a nap tikkasztó hevében hűs árnyat borít ránk, s hát még a levele, — levelében kincs van — a melyet okos ember magának könnyen megszerezhet.

Előre hát! Gondoskodjunk eperfáról, hogy aztán, amikor jönn az egek haragja, s a nap tüzszevel mindent leperzsel s nem hullatja földünkre játékony könyecsepejéit, ne lázadjunk fel mosohaasága ellen, hanem új foglalkozásba kapva segítsünk magunkon, hisz oly bölcsen tudjuk „segíts magadon, s az Isten is megsegít.”

Eperfáink ma is vannak, s ha e megye területén f. évben 10 egyén foglalkozik selyem tenyésztéssel „hiszem 10 év múlva ezer és ezer ajakon kelhozsánna” hogy újra támadt egy gazdasági ágazat, amelynek üzése, — adó nélkül — hivatta van a nyomort a székely háza tájékaról eltávolítani.

Selyem herányó peték (tojások) a szekszárdi selyemtenyésztési felügyelőségtől egyszerű levél útján díjmentesen beszerezhetők, s a petékkal egyidejűleg a tenyésztési utasítást is megkapják a megrendelők.

Ki sorsát nem bizza teljesen a nagy mindenség oltalmába az csak előre, mert azoké az érdem és a hála, kik a székely nép modern gazdasági kultúrája kialakulásában az első alap kövek lerekésánál fáradoztak.

Előre! hadd legyen már hire a székelynek ne csak a haszontalan virtuskodásban, hanem a cölrányos, öntudatos gazdasági fejlődésben is.

Fiat lux!

V. E.

— **Máj. 15.** A székelyudvarhelyi Székely-dalgyűlés pünkösd 2-od napján a Barkóczy féle kerthelyiségben „majálist” rendez.

Papi gyűlés, bizalom.

Az Udvarhelyvidéki unitárius lelkész kör május 11-én tartotta az évi 2-ik rendes gyűlést a vargyasi egyházközségben, Ajtai János homordalmási lelkész elnöke mellett. A gyűlés egyik legfontosabb tárgya az egyetemes lelkész kör elnökségének amaz átirata volt, hogy az évenkénti vidéki közgyűlést ez év jun. hó 8-án Székelyudvarhely városában ohajtanák megtartani. A gyűlés a legnagyobb örömmel vette tudomásul és a legszívesebben látja s minden lehető meg fog tenni arra nézve, hogy vendégeink szíves fogadtatásban részesüljenek. E célból egy bizottságot választott: Ajtai János, Bölöni Vilmos, Péter Sándor, ifj. Sándor Gergely, Ürmösi József és Rédigér Géza személyében, kik a székelyudvarhelyi unitár. egyházközség előjáróságával egyetértőleg a fogadás és az ünnepség előkészületeit mielőbb megtegyék.

Azután a lelkész körnek két fontos válatáról tettelet jelentés, az Unitárius Naptárról és a Dávid Ferenc füzetekről. A gyűlés örömmel vette tudomásul, hogy az igen szép erkölcsi siker mellett, anyagi veszteség sem érte egyik vállalatot sem s ennél többre — nem is volt célja — törekedni. Mindkettőnek tovább folytatását határozta a gyűlés, a szerkesztő bizottságoknak juttatott elismerés és köszönet mellett.

Ezen fontos ügyeink tárgyalásával az idő annyira eltelt, hogy ez alkalomra a tárgyszorozatba vett felolvasást a jövő gyűlésre kellett halasztanunk.

Az indítványok során Péter Sándor lelkész társunk szóvá tette a „Nemzeti Iskola” c. tanügyi lap f. évi apr. egyik számában — szeretve tiszteli és becsült — elnökünk személyét ért durva támadást. Közgyűlésünk az ügy teljes tisztázásáért nem kíván az ügygel foglalkozni, azonban a támadást elítéli. Mert „bármily zsiros állás el nem nyerhetéséért” is történt ez a brutális kirohanás, csak egy kasszabetöröt lehetne ilyen népnevelő által illetlen (enyhe kifejezés!) hangon irt támadásban részesíteni, nem pedig olyan egyént, ki a közügyért — persze a szóban forgó „zsiros állás” kivéve, mert ez a támadó egyéni érdeke — egyházközségének, a társadalmi egyesületeknek haladásáért, boldogulásáért többlet tett és munkálkodott, mint mi, a többiek együttvéve. Éppen azért ezzel szemben a közgyűlés a legőszintebb becsülését, bizalmát, igaz kartársi jóindulatát fejezi ki Ajtai János szeretett elnöke iránt.

E népnevelői támadással szemben pedig egyelőre minyjunkat megnyugt az a tudat, hogy „kinek a milyen kalapja van, olyaunal köszön” mert hát az írás is azt mondja: „Vajjon szednek-e a tövisről szőlőt vagy a bojtortánról fügét?.” (Máté ev. VII. r. 16. v.)

Ürmösi József
lelk. kör. jzö.

— **A festeit tészta.** A fölmívelésügyi miniszter körrendeletet bocsátott ki amelyben rámutat arra, hogy tudomása szeriut a száritott és a konzervált tésztaikat, különösen a tarhonyát, csőtészta és az ugynevezett levestészta egyes gyárak tojást pótló festékekkel festik sárgára. Leggyakrabban kátrányt használnak a festésre. Miután a tészta festése megtévesztő hatással van a vevőre, a miniszter elrendelte, hogy az ily módon festett tészta hamisításnak kell tekinteni, melynek forgalombahozatala tilos. A miniszter azonban azt tapasztalta, hogy az érdekelt körök erről a tilalomról tudomással nem bírnak, felhívja tehát a törvényhatóságot, hogy rendeletét a legkiterjedtebb módon tegye közhírré és hogy ezeknek a tésztaeműeknek forgalombahozatalát ez év július 1-től a legszigorubb módon ellenőrizze.

HIREK.

Aludj el kis mécssem . . .

Aludj el kis mécssem
Ne világíts tovább,
Ne juttasd eszembe
Az élet alkonyát,
. . . Oh, ha rá gondolok,
Borzad lelkem, testem:
— Engemet, az sem lesz
A ki eltemessen.

Aludj el kis mécssem!
Haldokló világod
Fényénél a végzet
Titkaiba látok,
Ugy fázik a lelkem,
Ugy sirja, zokogja:
Az se lesz, a ki majd
A szemem be fogja.

Aludj el kis mécssem . . .
— Vagy én eloltalak,
Sötétben egyedül
Kisírom magamat . . .
Míg elnyom az álom =
Egyetlen jöltevőm,
Az egész világon!

Dr. Király Péter.

— **Ditró község ünnepe.** A csikmegyei Ditró községben ünnepeltek meg fényesen az új templom keresztjét, mely alkalommal a lakosság is szeretettel tüntetett Takó János főesperes mellett, aki az egész vidék nagyrabecsülését és tiszteltét bírja és akit emberbaráti, nemes tulajdonságáért most tüntettek ki a Ferencz József-rend lovagkeresztjével. Az ünnepélyen megjelent Gyálkay főispán is, akit a vasúti állomáson Csiby Imre főbíró fogadott. Az ezrekre menő közönség az ünnepélyes szentmise után a zölök alatt vonult fel az új templomhoz, ahol a kereszt megszentelése és fölhelyezése áhitatos imák mellett történt meg. Az egyházi ünnepség után a képviselő-testületi közgyűlés következett, melyet Csiby Imre főbíró vezetett. Az ünnepelt Takó János főesperest öt tagból álló küldöttség hívta meg és a gyermekpapság kíséretében jelent meg, a közgyűlés tagjainak lelkes eljenzésétől fogva. Itt a főispán szívélyes üdvözlő beszéd kíséretében adta át az érdemekben gazdag főesperesnek a királyi kitüntetés, aki egyszerű, keresetlen közvetlenséggel válaszolt, a többek között ezeket mondva:

— Köszönetet mondok a főispán urnak, amiért — bár tudatában volt annak, hogy politikai meggyőződésünk ellenkező — fáradozott e kitüntetésért. Tartozom azonban magának azzal a kijelentéssel, hogy e kitüntetés első pillanattól kezdve azzal az elhatározással fogadom el, hogy ezért politikai meggyőződésemen, elveimen változtatnom nem kell. Elveim fenntartásával fogadtam és fogadom el e kitüntetését.

Percekig tartó eljenzés zugott végig a termen és a mikor Mezei Géza dr tartalmas, szíves üdvözlő szavai után az elnök az ülést bezárta, tüntetve ünnepelte a közönség Takó Jánost, a függetlenségi 48-as eszmék rendithetetlen harcosát. Közgyűlés után diszbeéd következett, melyen számos pohárköszöntőben méltatták a derek lelki pásztor érdemeit.

— **Hálás köszönet.** Szeretett, jó Béla fiunk halála alkalmával tanusított mély részvétért, az elhunyt barátainak, ismerőseinek s mindazoknak, kik velünk együtt éreztek mélyen megsomorodott szívvel hálás köszönetet mond: A gyszoló család nevében Barsay Károly.

Legelőkelőbb márka

VILÁGOSI
MARTY COGNAC

JOB, mint a francia cognac

— **Panasz.** A következő panaszos sorokat vettük: „Igaz-e, hogy folyó évben az utcákat söprik? Én tagadom, mivel a Bethlen- és Petőfi utcák — nem is szólva a többi mellékutakról — valósággal a piszok melegágyai. Két-három héten egyszer söpörnek és akkor is ott hagyják, míg a szél újból széthordja. Ez pedig nagy baj az egészségre nézve. A míg a parasztlak söpörték, azok kötelességüket jobban, — ha nem is úgy amint kellene, de — sokkal jobban teljesítették, mint a jelenlegi vállalkozó. A fizetést felveszi, de tenni semmit nem tesz. Ki ellenőrzi ezt? A piac tiszta, de a többi tessék megnézni!” Közöljük a panaszt, hogy arról az illetékesek tudomást vegyenek. Azonban — miután az ügy állásáról közvetlen tudomással nem bírhatunk — csakis jóhiszemű információnak tekintjük, minden támadási szándék nélkül. Az ellenkező véleményeknek is készséggel helyet adunk, annál inkább, mert a Kossuth utcában a vállalkozó kötelességét pontosan teljesíti.

— **Székely bank.** A kassai Székely Társaság vasárnap délelőtt tartotta ülését a városháza nagytermében, melyen a tagok teljes számban jelentek meg. Az ülésnek egyetlen tárgya volt Kelemen József vámfőtiszt következő indítványa: Mondja ki a kassai Székely Társaság, hogy szükséges egy nagy, országos székely bank felállítása. E bank főtevékenységi köre arra szorítkoznék, hogy a székely földön idegen kézre jutott, vagy gazdátlanra vált székely birtokokat összevásárolná, nagy gyár- és ipartelepeket létesítené, mi által sikerülne a a székelyeket földjükhöz lekötöni, a kivándorlást megakadályozni, sőt a visszavándorlást lehetőségeit megteremteni. E cél érdekében indíttassék minél előbb, minél nagyobb országos mozgalom. Az indítvány felett beható eszmecsere folytattak és elhatározták, hogy június hó 3-án közgyűlést hívnak egybe, amelyen a Székely Társaság a további teendőket el fogja határozni.

— **A bikszadi üveggyár.** Bikszád község lakói 30,000 korona értékű üzletrésszel szövetkezést alakítottak, amely a kormánytól 30,000 korona államségélyt kapott. Szerezték maguknak az Országos Központi Hitelszövetkezettől olcsó hitelt s bérbe vették a bikszádi üveggyárat. A szükséges átalakításokat már meg is kezdték és hamarosan be is fejezik, úgy hogy a munka nemsokára kezdetét veheti. Az üveggyár évi termelését 150 vasuti kocsiakomanyra teszik, amely kizárólag ásványvízes és gyógytári palackokra fog szorítkozni. A környékbeli fürdők forrásainak és a közeli gyógytáraknak üvegszükséglete által ekként biztosítva is van a termelésnek elhelyezése.

— **Közsegek országos kongresszusa.** A közsegek június 16-án országos kongresszust készítenek tartani Budapesten, amely következő pontokkal foglalkoznak: 1. A közsegek helyzete 2. A közsegi terhek csökkentése. 3. A közsegek állami segélyezése. 4. A közigazgatás reformja és a közsegek örendelkezési joga. 5. A közsegi jövedelmek emelése. 6. A választói reform és a közsegek érdeke. 7. A közsegek szabad szervezetének megalkotása. Ez az utóbbi pont arra vonatkozik, hogy a tavaly megalakított Magyarországi közsegek szövetségének az alapszabályait a belügyminiszter megtagadta. A közsegek most szövetség helyett szabadszervezetben próbálnak tömörülni.

— **A kivándorlók utlevélének ellenőrzése.** A belügyminiszter a kivándorlók utlevélének ellenőrzése dolgában fontos újítást hozott be. A hatóságok részéről ugyanis sok panasz merült föl a miatt, hogy a kivándorlók utlevelüket Amerikából levelben hazaküldötték ismerőseiknek és rokonaiknak, minek következtében törvényellenes kivándorlás történt. Ennek megszüntetése érdekében a belügyminiszter elrendelte, hogy a határrendőrség közegei minden utlevélnek első és utolsó lapjára rábélyegezzék a kikötőváros kezdőbetűjét. Ezzel az intézkedéssel nemcsak az utlevélesempeszes lehetőségének veszik elejét, hanem a kivándorlókat is megmenekítik attól, hogy az utirány megválasztásánál illetéktelen befolyások érvényesüljenek.

— **„Miként ünnepezzük a madarak és fák napját?”** cím alatt az Országos Állatvédő Egyesület ismét egy füzetet adott ki, mely az egyesület által mult évben kiírt irodalmi pályázat nyomán díjazott kilenc pályamunkát foglalja magában. E pályamunkák célja az, hogy a néptanítóknak a Madarak és Fák Napja megünneplése körül való feladatát megkönnyítsék, útmutatást szolgáltatassanak és előadási mintákat nyussanak. Ezt a füzetet az Országos Állatvédő Egyesület, IX., Ernő-utca 11-13. a néptanítóknak kívánatra díjtalanul és portómentesen megküldi.

— **Mikor kezdődjek a tankötelezettség?** Gábel Gyula székfővárosi tanító harminc évi tanítóskodása alatt arra a szomorú tapasztalatra jutott, hogy épen az elemi iskola első osztálya az, amely a gyermekek testi fejlődését megakadályozza. Nemzeti érdeket vél tehát szolgálni, mikor a gyermekek testi fejlődése érdekében a képviselőházhoz fordul, hogy az első osztályba kerülő gyermekeket, akik hivatalosan vannak arra, hogy a magyar nemzet erős oszlopai legyenek, törvénnyel mentse meg az elcseneveződéstől és változtassák meg az eddigi ferdesegeket. Nem kisebb szaktekintély, mint Müller Károly báró, az Országos Közegészségügyi Tanács elnökének buzdítására kéri előterjesztésében a képviselőházat, hogy a közköztartási törvény idevágó pontjának megváltoztatásával az általános tankötelezettség a gyermek hetedik életévének betöltésével kezdődjek. A reformot Gábel Gyula igen alaposan megindokolja és kifejti, hogy ennek a rendszerváltozásnak nemcsak az elemi iskola fogja nagy hasznát látni, hanem befolyással lesz a további iskoláztatására, az ember egész fejlődésére is: ez az egy év legalább husz évi sportolással fog felérni. Végül kéri a képviselőházat, hogy a tervre vonatkozólag kérje ki a szakbizottságok, az Országos Közköztartási Tanács, az Országos Közegészségügyi Tanács és a székfővárosi iskolai hatóság véleményét. Megjegyzendő, hogy a budapesti VI. ker. Izabella-utcai elemi iskola tanítótestülete már foglalkozott a tervvel s azt egyhangulag elfogadta.

— **Tyukok bajnoki versenye.** Ne tessék azt gondolni, hogy olyan tyukokról van szó, amelyek valamely evezős- vagy torna-együletbe iratkoztak be és versenyfutásban vagy birkózásban mérték össze erejüket. Nem. Itt mindössze a tavaszi tojástojó versenyről lesz szó, amely Angliában folyt le a baromfitenyésztő és kihasználó egyesület védnöksége alatt. A nem annyira nemes, mint inkább hasznos és tanulságos verseny számbeli eredményei most kerültek nyilvánosságra. E szerint a tojástojó versenyben 112 csapat tyuk

vett részt; minden csapat négy tyukból állott. Helvénnyole csapat Worcestershirecen tojta a tojásokat, 34 csapat pedig Preston városában. A tizenhat héti tartó verseny idején oly kitűnő rekordokat alapítottak a tyukok, hogy számonfelüli ezüst- és aranyérmeket kellett kiosztani. A legkimagaslóbb egyéni rekord jól megemelt Buff Orpington tyuk; ez a tyuk 112 nap alatt 103 tojást hozott a világra. A négy legjobb csapat 301, 305, 293, és 282 tojást tojt. A hat aranyérmes White Wvandote és White Leghorn. Anconai és Buff Orpington tyukok nyerték el. Az ezüstérmekkel White Wyandote és White Leghorn tyukokat jutalmazták meg. A díjnyertes tyukok valamennyien nehéz súlyúak. A díjak odaítélésénél nemcsak a tojások számára, de azok nagyságára is tekintettel voltak. Az összes versenyző tyukok a verseny folyamán alaposan meghíztek.

Irodalom.

— Most jelent meg: **Dr Kárpáti Nótás könyve** — Vágy zsebre — alaku zsebkönyvekben, tartalmazza a jelenben legnépszerűbb nóták költő Dr Kárpátiak 20 legszebb, közismert nótáit.

Dr Kárpáti neve a nótairódom mezején máris elsőrendű tekintély. Nem fokozatosan, de egy csapásra hódítottak az ő nótái, s az utolsó évtized alig teremt az ővéit megközelítő — hangulatos, bájos, behizelgő, közvetlen a szívhez szóló nótákat, mert a „Te adtad nekem az első álmatlan szomorú éj — Legény bucsu — Vallomás — Esti ima — Valamikor régen — Emlékszel-e mit fogadtál — Közkedvelt nóták nem múló értékű, de egyenesen remekei a magyar nóta irodalomnak.

20, szépségben egyaránt vetekedő nótát tartalmaz a Dr Kárpáti nótáskönyve — amely nóták nagy alaku kiadásban 20 koronáért vásárolhatók — míg a nótáskönyvbe összegyűjtve — csak 2 koronába kerülnek.

Dr Kárpáti Nótás Könyve a következő 20 legszebb nótáit tartalmazza: 1. Te adtad nekem az első álmatlan szomorú éj — 2. Legény bucsu. — 3. Volt egy kis lány. — 4. Szomorú az erdő. — 5. Nem hiszed el, hogy szerettek. — 6. A kikelet csalt ki. — 7. Elvagyok én tiltva tőled. — 8. Azt akarják ne szeressem. — 9. Vigytek el innen messze. — 10. Éjszakánként álmaimban. — 11. Esti ima. — 12. Amióta bánatommal idegenbe járok. — 13. Ezer csillag tükrözik a Dunában. — 14. Lakadalom a falukban. — 15. Madárdalos rózsakerted. — 16. Szerettek már évek óta. — 17. Emlékszel-e mit fogadtál. — 18. A faluba hogyba járok. — 19. Valamikor régen. — 20. Ne tudja meg soha senki.

Dr Kárpáti Nótás Könyve csak a most kiadott készlet fogytáig lesz forgalomba tartva, azután csak egyes füzetekben 3-3 dal 2 koronájával lesznek kaphatók. A Dr Kárpáti nóták nagy, kóta alaku kiadásban is — valamennyi kaphatók. Megrendelések mindkét kiadásra a kiadó Klökner Ede zeneműkiadóhivatalához Budapesten, VIII., József-körut 11. intézendők — ahonnan minden nyomtatásban megjelent zenemű a legelőnyösebben megrendelhető, ugyisint a „Székely Udvarhely” kiadóhivatalában is (Betege Pálné) Székelyudvarhely.

„M-i-t?” — Papa megengedte! Hisz' valódi **Jacobi**-féle **Antinicotin**-cigaretta hüvelyek fadobozban!

Vigyázzon! Csak a „JACOBI” jeltzéssel valódi!

AIDA

FIGYELEM!

AIDA VERGE és **BLUE STAR** CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIAK.

ÓVAKODJUNK ÉRTEKTELEN UTÁNZATOKTÓL!

PAPER BLUE STAR

MARKET REGISTERED

4. oldal.

Kiadó lakás. Négy szobás lakás Székelyudvarhely, Tabor-utca 2 sz. alatt kiadó.

4475-1911. tkvi. szám.

Hirdetmény.

Alsósófalva községre nézve az 1892. évi XXIX. t. c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetvén, ez azzal a felszólítással tetetik közzé:

1., hogy mindazok, kik az 1886. XXIX t. c. 15. és 17. §-ai alapján ideértve a §-oknak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t. c. 15. §-a pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. XVI. t. c. 15. §-b pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. évi XXIX. t. c. 22. §-a alapján történt törlesztések érvénytelenségét kimutathatják, evégből törlesztési kereseteket hat hónap alatt vagyis az 1911. évi november hó 28. napjáig bezárólag a telekjegyzői hatósághoz nyújtsák be.

mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlesztési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2., hogy mindazok, akik az 1886. évi XXIX t. c. 16. és 18. §-ának esetében ide értve, az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellenmondással élni kívánnak: írásbeli ellentmondásaikat hat hónap alatt vagyis 1911. évi november 28. napjáig bezárólag a tkvi. hatósághoz nyújtsák be, mert ez meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog:

3., hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt esetekben kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzéseket sérelmesnek találják e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekjegyzői hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1911. évi november hó 28. napjáig bezárólag a telekjegyzői hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csak a törvényrendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokra a felekre, akik a kiküldöttnek eredeti okiratukat adták át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatolják, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekjegyzői hatóságnál tehetnek.

A kir. törvényszék mint tkvi. hatóság.

Székelyudvarhely, 1911. máj 12-én
Mihály János s. k. kir. törvényszéki bíró.

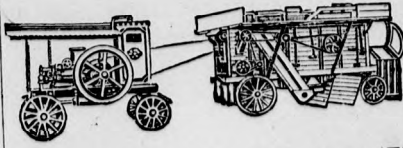
A kiadmány hitelül:
Dósa Aladár.
kir. tszéki. telekjegyzővezető.

B O R!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornyagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

!! MOTOROK !!

Legjobb, legmegbízhatóbb üzemű benzínmotorok, cséplőkészletek, benzínmotoros magánjárók, eredeti Svéd nyersolajmotorok és szívógázmotorok kedvező fizetési feltételekkel, több évi jótállással kaphatók.

Karczag Testvérek
Budapest. V., Anich-utca 7.

Árjegyzék és költségvetés ingyen és bérmentve.

Czell Frigyes

és Fiai

bortermelők és bornyagykereskedők
Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás termésetadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitűnő sajáttermés és vörös borok.

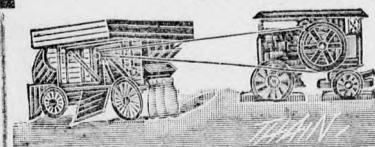
Síremlékek és lépcsőkövek

Székelyudvarhely,
Kossuth-utca 52-ik szám alatt

Imreh Márton kőfaragómester üzletében kaphatók a legutányesabban, Elvállal egyéb építéshez való munkát is. Erősségért és tartósságért jótállást vállal.

HA ÖN

egy gazdaságos üzembiztos kiváló munkateljesítményű

motoros cséplőkészletet előnyös áron, kedvező fizetési módozatokkal teljes szavatossággal, beszerezni óhajt, úgy forduljon megkereséssel

SZÜCS ÖDÖN

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-U. 66. szám alatti mezőgazdasági és ipari gépkereskedelmi vállalatához, mely cég felszólításra árjegyzéket és költségvetést díjmentesen küld meg.

Stoch Cognacgyógyszer

Garantált valódi borpárlat. Főzése a legszigorubb ellenőrzés mellett történik.

Gamis és Stoch Barcola.

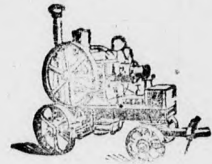
A töltés és dugaszolás Bécsben a cs. kir. vegyészeti állomáson történik s minden egyes palack az állomás helyjegyzőjével van ellátva.

Mindentütt kapható.

Hamisítástól védve

CLIMAX

nyersolaj-motorok, lokomobilok és benzín-cséplőgarnitúrák

Teljes gyári szavatosság! Minden motor elküldés előtt hivatalos vizsgálatnak lesz alávetve.

Elsőrangú elismerő-nyilatkozatok! Kerjen díjtalan ajánlatot!

Bachrich és Társa motorgyári fióktelepe Budapest, Szabadság-tér 17. sz. (Főzsdep.)

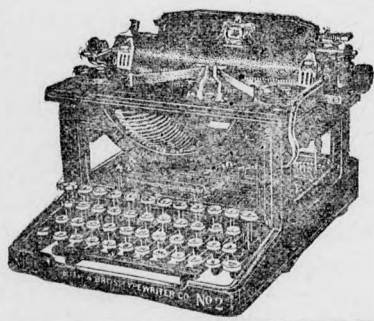
Arany, Ezüst, Vas, Bronz, Porcellán és **Régiségeket** megbízhatóan vásárol, esetleg értékel, vagy utasítást ad.

Hagyatéki árveréseken mint vevő résztvesz. Arany, brilliáns ékszereket, ezüst tárgyakat (tört állapotban is) bármilyen összagra vásárol

Dietrich Gyula ötvösmester. **Kolozsvárt.**

Levélbeni megkeresésre azonnal válaszol. Sürgőncim: **Dietrich** ékszerész Kolozsvár.

Smith-Bros írógépe!

Kérjen prospektust
FARAGÓ TESTVÉREK

.. kizárólagos elárusítók! ..
Budapest, V., Nádor-utca 17. sz.

ÉRTESÍTÉS.

Cipóraktáromat leszállított árak mellett kiárusítom.

Szükségletét mindenki saját érdekében el ne mulassza nálam beszerezni.

Tisztelettel
Szentkovits János Utóda

Kész blousok és gyermekruhák.
Kész aljak és kostümök mélyen leszállított árakban kaphatók.

Butorizlet áthelyezése.

A nagyérdemű közönség tudomására hozom, hogy butoraktáromat Kossuth utca 27 sz. alá helyeztem át, hol dűsan berendezett raótáramban nagyválaszték van mindenemű berendezésekben és a legnagyobb igényeket is kielégíthetem. Szives partfogást kérve, vagyok mély tisztelettel:

Balázs Károly.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régi, bizonyított házi szer, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényéknél, csúznál és meghűléseknél, bedörzsöléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegygel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. Főraktár: Török Lőzsef gyógyszerész, Budapest.

Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Vizsgai íráslapok kaphatók legelőnyösebben, nyomtatva Betegh Pálnál Székelyudvarhely.